

American University Washington College of Law

Digital Commons @ American University Washington College of Law

Testimony and Submissions

Right to Research in International Copyright
Law – Arcadia Project Archives

2-17-2021

Communia together with local advocates in Czechia submitted a position paper on the implementation of the new EU text and data mining exceptions

Communia

Follow this and additional works at: <https://digitalcommons.wcl.american.edu/pijip-righttoresearch-testimony>

Poziční zpráva k národní transpozici Směrnice 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu

S obsahem zprávy se ztotožňují organizace:

[\[COMMUNIA\]](#)

[\[Open Content, z.s.\]](#)

[\[Wikimedia Česká republika\]](#)

[\[Iuridicum Remedium, z. s.\]](#)

[\[Za bezpečný a svobodný internet, z. s.\]](#)

Článek 3 & 4 - Vytěžování textů a dat

Téma velkých dat je stále častěji skloňováno. Zájemce o pokročilou správu dat je možné najít jak mezi velkými společnostmi a specializovanými organizacemi přes výzkumný sektor až po jednotlivce. Středobodem tématu velkých dat, které je jedním ze základních aspektů umělé inteligence (AI), je schopnost počítačů analyzovat a extrahovat informace ze strukturovaných a nestrukturovaných datových sad podle konkrétního algoritmu na základě instrukce a/nebo dotazu. Toto se v právním kontextu často označuje jako „vytěžování textů a dat“ nebo obecněji „analýza dat“.

Na základě analýz dospěl evropský zákonodárce k závěru, že licencování legálně dostupných dat by mohlo ztížit růst oblasti zpracování velkých objemů dat a rozvoje nástrojů umělé inteligence v Evropě. Proto bylo přijato omezení a výjimka, které má zajistit, že výzkumní pracovníci, jednotlivci i podniky budou moci provádět vytěžování textů a dat i nadále.

Článek 3 ukládá členským státům povinnost zavést nebo **zachovat v platnosti** výjimku, která umožňuje institucím kulturního dědictví a výzkumným organizacím vytěžovat chráněný obsah pro účely vědeckého výzkumu, zatímco článek 4 ukládá členským státům povinnost zavést výjimku nebo omezení umožňující komukoli (včetně podniků) vytěžování jakýchkoli údajů, ke kterým mají legální přístup, pokud to provozovatel služeb výslovně nezakázal.

Oba články podporujeme, avšak zároveň chceme poukázat na několik důležitých aspektů jejich transpozice do českého právního řádu

Návrhy k článku 3:

a) Díla, databáze a jiné předměty ochrany chráněné stávajícími souvisejícími právy

Článek 25 nové směrnice o autorských právech umožňuje České republice zachovat v platnosti stávající výjimky z vědeckého výzkumu podle § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm.

b) zákona č. 121/2000 Sb., o autorském právu, o právech souvisejících s autorským právem a o změně a doplnění některých zákonů (autorský zákon), protože jsou slučitelné s platným právem EU (čl. 5 odst. 3 písm. a) směrnice o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním

souvisejících v informační společnosti a čl. 6 odst. 2) b) a čl. 9 písm. b) směrnice o právní ochraně databází).

Stávající výjimky pro vědecký výzkum již pro účely vědeckého výzkumu pokrývají vytěžování textů a dat u děl chráněných autorskými právy, u databází i u dalších předmětů chráněných stávajícími souvisejícími právy. Výhodou stávajících výjimek je jejich širší rozsah než umožňuje článek 3 směrnice a mají také menší omezení než nové ustanovení. Konkrétně se jedná o:

- § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. c) jsou použitelné pro všechny uživatele, zatímco článek 3 umožňuje vytěžovat data pouze osobám, které mají zákonný přístup k obsahu prostřednictvím instituce kulturního dědictví nebo výzkumné organizace;
- § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. c) se vztahují nejen na práva na rozmnožování a extrakci (jak stanoví článek 3), ale vztahují se také na právo sdělování veřejnosti (článek 3 jej nepředpokládá). Zachování platnosti výjimky pro sdělování díla veřejnosti je velmi důležité ze dvou důvodů: (1) poskytuje schopnost získávat digitalizované analogové materiály z fyzických prostor organizace a (2) poskytuje schopnost sdílet výstupy publikovaných a nepublikovaných údajů (při zachování souladu se zákony týkajícími se ochrany údajů atd.) Umožnit vědeckým pracovníkům zpracovávat data s cílem dále vytěžovat digitalizované analogové materiály a sdílet výsledky vytěžování textů a dat by mělo být považováno za nesmírně důležité politické a inovační rozhodnutí, aby EU mohla konkurovat zemím využívajícím koncept "Fair Use" (spravedlivé užití), jako je to možné např. v USA a dalších zemích, které mají pokročilejší právní rámce pro analýzu dat, jako je např. Japonsko;
- § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. b) neobsahují žádné konkrétní omezení týkající se potřeby zajištění zabezpečeného úložiště. To je možné považovat za nejlepší scénář pro následné provedení analýzy dat. Rozhodnutí o tom, jak nejlépe zabezpečit informace pocházející z vytěžování textu a dat, by mělo být ponecháno na vědeckých pracovnících, kteří analýzu dat realizují, případně na zúčastněných organizacích. To je extrémně důležité, protože to, kde a jak ukládat data, bude záviset na mnoha specifických aspektech projektu, od technických požadavků na infrastrukturu až po problémy týkající se přístupu a budoucího užití dat. Je proto důležité, aby autorské právo netvořilo bariéru rozvoje těchto aplikací.

Zavedení nové výjimky založené na článku 3, jako je text navržený v § 39d, pokud jde o díla, databáze a další předměty chráněné stávajícími souvisejícími právy, by vytvořilo překryv s výše uvedenými ustanoveními českého práva, které již v tuto chvíli umožňují těžbu těchto materiálů za účelem vědeckého výzkumu. Tento překryv by zase zúžil současný právní rámec pro vědecký výzkum. **Z toho důvodu by u děl, databází a jiných předmětů ochrany chráněných stávajícími souvisejícími právy pro účely vědeckého výzkumu neměla být implementována žádná nová výjimka pro vytěžování textů a dat.** Maximum, které mohl vnitrostátní zákonodárce udělat, je objasnit, že výjimky pro vědecký výzkum v § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. již vytěžování textů a dat umožňují.

Pokud jde o předmět ochrany dle čl. 15 odst. 1 nové směrnice, Je nutné konstatovat, že vzhledem k tomu, že čl. 15 odst. 3 stanoví, že nová práva dostupná vydavatelům tisku podléhají všem volitelným a povinným omezením a výjimkám stanoveným ve směrnici o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, by měl národní zákonodárce uplatnit výjimky z výzkumu v § 31 odst. 1 obdobně použitelné pro toto nové právo podle legislativní techniky přijaté pro hlavní související práva (viz § 74, § 78, § 82 a § 86 autorského zákona).

b) Tiskové publikace

V krátkosti shrnuto, článek 3 by neměl být implementován do českého právního řádu, aby byla zachována stávající práva v oblasti vědeckého výzkumu a nebyla nijak více omezována. Maximum, které by český zákonodárce mohl učinit, je objasnit, že výše uvedené výjimky pro vědecký výzkum v § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. b) autorského zákona již výjimku pro vytěžování textů a dat obsahují.

Zákonodárce by měl navíc stanovit, že časový rámec, v němž musí být obnoven přístup k obsahu, pokud technická ochranná opatření (TPM) zablokovala přístup subjektu k obsahu, ke kterému je v souladu se zákonem přístupováno pro účely vytěžování textů a dat. Ve skutečnosti zůstává TPM jako velmi znepokojivá překážka vytěžování textů a dat. Ze zemí jako je Nizozemsko a Spojené království víme, že jedny z hlavních překážek vytěžování textů a dat jsou technické povahy. Máme za to, že stávající mechanismy pro přístup k obsahu chráněného pomocí TPM jsou příliš časově náročné, často nevyzkoušené a neposkytují dostatečně rychlé a agilní řešení pro osoby a organizace, které mají zákonné právo používat digitální obsah, ale kterým je přístup odepřen. Je proto velmi důležité, aby vzniklé technické problémy spojené s TPM, byly vyřešeny za méně než 72 hodin - ideálně okamžitě.

Návrhy k článku 4:

Navrhované provedení článku 4 do § 39 písm. c), bod 2 a 3 úzce navazuje na znění směrnice. Mělo by však být konkrétnější, pokud jde o provádění čl. 4 odst. 3. Důrazně doporučujeme, aby byl k signalizaci, že web odmítá vytěžování textů a dat používán soubor robots.txt: nejdůležitější věcí při provádění článku 4 je zajistit, aby mechanismus odhlášení byl proveden způsobem, který umožňuje lidem i strojům snadno a rychle identifikovat, jaký obsah nesmí vytěžovat. Nejúčinnějším způsobem, jak toho dosáhnout, je standardní protokol robots.txt. Proto navrhujeme, aby byl §39 (c) (3) změněn takto:

Ustanovení odstavce 2 se nepoužije na rozmnoženiny díla, jehož autor výslovně vyhradil použití podle odstavce 2 vhodným způsobem, například strojově čitelnými prostředky. V případě díla zpřístupněného podle § 18 odst. 2, musí být taková výhrada vyjádřena pomocí globálních technických norem nebo protokolů.

Článek 5 - Užití děl a jiných předmětů ochrany při digitálních a přeshraničních výukových činnostech

Článek 5 stanoví, že členské státy musí zavést nebo **zachovat v platnosti** vzdělávací výjimku, která dává pedagogům a studentům vzdělávacích institucí svobodu používat materiály chráněné autorskými právy v digitálních a přeshraničních výukových a studijních činnostech.

Cílem této výjimky je zajistit, aby pedagogové a studenti ve formálním vzdělávacím prostředí požívali stejných minimálních práv v celé EU na používání materiálů chráněných autorskými právy pro vzdělávací účely. To umožní vzdělávacím zařízením zapojit se do digitálních výukových aktivit, které zahrnují pedagogy a studenty z více než jednoho členského státu (např. program distančního vzdělávání realizovaný školou v České republice se studenty na Slovensku a v Polsku). Proto ji důrazně podporujeme.

a) Díla, databáze a jiné předměty ochrany, chráněné stávajícími právy souvisejícími

Článek 25 nové směrnice o autorských právech umožňuje České republice zachovat v platnosti stávající výjimky ze vzdělávání podle § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. b) zákona č. 121 / 2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), protože jsou slučitelné se stávajícími právními předpisy EU (čl. 5 odst. 3 písm. a) směrnice InfoSoc a čl. 6 odst. 2 b) a čl. 9 písm. b) databázové směrnice).

Tyto vzdělávací výjimky již pokrývají digitální užití děl, databází a dalších předmětů chráněných autorskými nebo souvisejícími právy, a to pro ilustrační účely ve výuce. Pro české vzdělávání je skvělé, že mají širší rozsah než poskytuje článek 5 a dopadají na širší okruh osob a případů. Důvodem je, že:

- § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. b) zahrnuje všechny instituce poskytující vzdělávací činnosti (a to včetně vzdělávacích aktivit pořádaných muzei, knihovnami nebo jinými institucemi kulturního dědictví, veřejnými institucemi, neziskovými institucemi atd.), zatímco článek 5 se omezuje pouze na formální vzdělávání, za které odpovídá školské zařízení.
- § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. b) neomezují kategorie osob, které mohou mít přístup k chráněným materiálům na podporu vzdělávacích aktivit, zatímco článek 5 se vztahuje pouze na „žáky nebo studenty vzdělávacího zařízení a pedagogické pracovníky“, vylučuje tedy rodiče a dalších osoby, které by mohly hrát důležitou roli při podpoře výukových a vzdělávacích činností, zejména pokud tyto činnosti probíhají na dálku;
- § 31 odst. 1 písm. c), § 74, § 78, § 82, § 86, § 92 písm. b) nijak neomezují využívané technologie. Podle článku 5 jsou v rámci výjimky možná pouze použití prováděná na dálku, pouze pokud probíhají prostřednictvím „zabezpečeného elektronického prostředí“ [To je termín, který by mohl být interpretován nadměru restriktivně. Stranou jsou ponechány platformy a technologie, které jsou dnes extrémně důležité pro dálkovou výuku, jako jsou e-maily, uzavřené skupiny na platformách sociálních médií (např. Facebook), uzavřené skupiny na aplikace pro zasílání zpráv (např. Whatsapp) nebo sdílené složky v cloudu (např. Dropbox)].
- § 31 odst.1 písm. c), §74, §78, §82, §86, §92 písm. b) podporuje nezbytný přístup, použití a opětovné použití chráněných děl a jiných předmětů ochrany v kontextu digitálních a nedigitálních vzdělávacích aktivit, zatímco článek 5 se týká pouze digitálního využití.

Zavedení nové výjimky založené na článku 5, jako je text navrhaný v § 31a, pokud jde o díla, databáze a jiné předměty ochrany chráněné stávajícími souvisejícími právy, by vytvořilo překryvání s výše uvedenými ustanoveními českého autorského práva, které již umožňují digitální použití těchto materiálů v rámci ilustračních účelů ve výuce. Toto překrytí by zúžilo současný právní rámec pro vzdělávání. Proto by **neměla být implementována žádná nová vzdělávací výjimka, pokud jde o díla, databáze a jiné předměty ochrany chráněné stávajícími souvisejícími právy.**

b) Tiskové publikace

Pokud jde o předmět ochrany dle čl. 15 odst. 1 nové směrnice, vzhledem k tomu, že čl. 15 odst. 3 stanoví, že nová práva dostupná vydavatelům tisku podléhají všem volitelným a povinným omezením a výjimkám stanoveným v InfoSoc směrnici, měl by vnitrostátní zákonodárce jednoduše **uplatnit vzdělávací výjimky uvedené v § 31 odst. 1 i pro toto nové související právo.**

c) Software

Toto znamená, že českému zákonodárci stačí **zavést novou vzdělávací výjimku, pokud jde o předměty ochrany dle čl. 4 odst. 1 směrnice 2009/24/ES (tj. počítačové programy).** Tato nová výjimka nemůže mít širší rozsah působnosti než článek 5 nové směrnice. Jinými slovy, tato nová

výjimka se může vztahovat pouze na digitální použití softwaru pro ilustrační účely ve výuce a musí dodržovat podmínky stanovené v čl. 5 odst. 1 písm. a) a b) nové směrnice o autorských právech.

Při zavádění této nové výjimky by měl český zákonodárce zvážit několik přístupů, díky nimž bude její využití pedagogy mnohem jednodušší:

- Podle čl. 5 odst. 2 může být zavedena takzvaná „licenční priorita“. To znamená, že vlastníci autorských práv mají možnost omezit možnosti učitele nebo studenta využívat tuto výjimku tím, že je donutí zajistit si licenci pro příslušná užití. Licence nemusí být předmětem jednání. Toto může být velmi nevýhodné pro vzdělávací instituce pokud jde o přidané náklady, zvýšenou byrokracii, dohled nebo nejistotu ohledně podmínek spojených s licencemi. Proto argumentujeme proti implementaci nepovinného čl. 5 odst. 2, i kdyby jen pro konkrétní materiály, jak je navrženo v § 31a odst. 3.
- Zavedení široké definice „zabezpečeného elektronického prostředí“: Směrnice stanoví, že tato výjimka bude platná pouze pokud bude použita v zabezpečeném prostředí. Vzhledem k tomu, že opatření proti šíření epidemie Covid-19 donutila školy zavřít, zjistili jsme, že pedagogové a žáci spoléhají na mnoho různých komunikačních nástrojů a platforem, aby zůstali v kontaktu a pokračovali ve vzdělávání. Doporučujeme proto zákonodárcům zavést širokou definici takových prostředí, aby nezakazovali některé komunikační nástroje, které jsou součástí každodenní reality všech osob, účastnících se vzdělávání.

d) Právní fikce

Na závěr je třeba říci, že s právní fikcí uvedenou v čl. 5 odst. 3 by se mělo zacházet odděleně od výjimky v čl. 5 odst. 1. Ačkoliv nová směrnice dává členským státům možnost přijmout nebo ponechat v platnosti vzdělávací výjimky bez podmínek článku 5, mohou mít prospěch z právní fikce v odstavci 3, pouze pokud jde o použití, za která odpovídá vzdělávací zařízení prostřednictvím zabezpečeného elektronického prostředí přístupného pouze žákům nebo studentům vzdělávacího zařízení a pedagogickým pracovníkům. To znamená, že Česko musí s ohledem na tato použití implementovat právní fikci v čl. 5 odst. 3. Mělo by proto být zavedeno nové ustanovení, např.:

V případě užití probíhajícího prostřednictvím zabezpečeného elektronického prostředí přístupného pouze žákům nebo studentům a pedagogickým pracovníkům vzdělávacího zařízení, za která odpovídá školské zařízení, se má za to, že k nim dochází pouze v tom členském státě Evropské unie, kde se vzdělávací zařízení nachází.

Článek 6 - Uchovávání kulturního dědictví

Článek 6 ukládá členským státům povinnost zavést nebo ponechat v platnosti výjimku z autorského práva a práv s ním souvisejících ve svých vnitrostátních právních předpisech, aby instituce kulturního dědictví mohly trvale pořizovat kopie děl všech děl a jiných předmětů ochrany do sbírky této instituce kulturního dědictví za účelem uchovávání kulturního dědictví.

Jak již bylo uvedeno výše, článek 25 směrnice dává členským státům možnost přijímat a vymáhat širší výjimky a omezení v souladu se stávajícími právními předpisy EU (zejména s čl. 5 odst. 2 písm. c) směrnice InfoSoc a čl. 6 odst. 2 (d) databázové směrnice). V této souvislosti vítáme návrh na zachování výjimky v § 37 odst. 1 písm. a) autorského zákona.

Měla by však být zavedena nová výjimka pro uchovávání, protože (i) článek 6 je širší než obsah § 37 odst. 1 písm. a), pokud jde o příjemce [neboť zahrnuje také výzkumné organizace a subjekty veřejného vysílání (viz 13. bod Odůvodnění)] i předmět [vztahuje se také na předměty chráněné čl. 4 odst. 1 směrnice 2009/24/ES (tj. počítačové programy)] a ii) článek 6 nemá nekomerční omezení, narozdíl od toho, jak je stanoveno v § 37 odst. 1 (a). Tato nová výjimka pro uchování materiálů trvale uložených ve sbírce instituce kulturního dědictví by měla existovat společně s výjimkou pro uchování v § 37 odst. 1 písm. a). Při zavádění této nové výjimky by měl národní zákonodárce objasnit, že všechna díla, ke kterým mají instituce kulturního dědictví přístup po více než krátkou dobu, jsou způsobilá k uchovávání.

Články 8–11 - Díla a jiné předměty ochrany nedostupné na trhu

Články 8–11 mají za cíl umožnit institucím kulturního dědictví digitalizovat díla a jiné předměty ochrany nedostupné na trhu zpřístupnit ve svých sbírkách online. Článek 8 konkrétně požaduje, aby členské státy poskytly dvě právní řešení, která těmto institucím umožní digitalizovat díla a jiné předměty ochrany nedostupné na trhu a zpřístupnit je online: jedná se o mechanismus udělování licencí nebo, pokud neexistuje žádná zastupující organizace kolektivní správy (CMO), která by mohla licence pro určitá použití a typy děl udělovat, členské státy by měly přijmout výjimku z autorských práv pro takový účel.

Především by český zákonodárce měl využít doporučení uvedená v bodech 37 a 38 Odůvodnění směrnice, aby došlo k přijetí široké a proveditelné definice „*děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu*“. Z právní definice by mělo být zřejmé, že „díla, nedostupná na trhu (včetně těch nepublikovaných), jsou také považována za „*díla a jiné předměty ochrany nedostupné na trhu*“. Tedy že určení stavu „nedostupnosti na trhu“ závisí na dostupnosti díla jako celku, nikoli na každém z jeho dílčích verzí; a že i když je „dílo a jiný předmět ochrany nedostupný na trhu“ dostupné v jiné jazykové verzi, ostatní verze mohou být „nedostupné na trhu“.

Za druhé, národní zákonodárce by měl konzultovat s nositeli práv, organizacemi kolektivní správy a institucemi kulturního dědictví v každém odvětví, aby zjistil, zda je v daném odvětví potřeba stanovit konkrétní požadavky k určení, zda je dílo „nedostupné na trhu“. Je nezbytné, aby byly instituce kulturního dědictví v těchto dialogích se zúčastněnými stranami dobře zastoupeny a aby jasně vyjadřovaly své potřeby a požadavky. Podle našeho názoru, pokud se zákonodárce rozhodne po těchto konzultacích přidat konkrétní požadavky pro stanovení statusu díla „nedostupné na trhu“, měl by se pokusit vybrat obecná kritéria, která platí pro všechny typy děl, jako je například stanovení rozhodného okamžiku (kdy všechna díla, která byla poprvé vytvořena/publikována před tímto datem, jsou považována za „nedostupná na trhu“), spíše než několik kritérií, která se liší podle typu díla, o které jde.

Zatřetí je potřeba, aby zákonodárce stanovil přísná kritéria na výběr organizací kolektivních správců, aby byl zajištěn dostatečně reprezentativní mechanismus pro vydávání licencí (dle čl. 8 odst. 5 a dle čl. 11). Z pohledu institucí kulturního dědictví existuje velký rozdíl mezi zpřístupněním „děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu“ na základě výjimky nebo na základě licence. Získání licencí bude vyžadovat dobré vyjednávací schopnosti, tato jednání mohou být bezvýsledná, přeshraniční použitelnost je hůře zajištěna a licence budou podléhat odměně. Proto je za účelem vytvoření právní jistoty pro instituce kulturního dědictví a další zúčastněné strany důležité, aby se mechanismus udělování licencí uplatnil pouze v situacích, kdy organizace kolektivního správce „dostatečným zástupcem nositelů práv u příslušného druhu děl nebo jiných předmětů ochrany a práv, která jsou předmětem licence“.

Věříme, že je nezbytné umožnit institucím kulturního dědictví poskytnout prostor pro vyjádření k nastavení reprezentativnosti prostřednictvím dialogu se zúčastněnými stranami.

Článek 15 - Práva vydavatelů

Cílem článku 15 je zlepšení sestupného finálního výhledu vydavatelů tisků v online prostředí zavedením nového výlučného práva, které chrání tiskové publikace, i když nesplňují prahovou hodnotu originality požadovanou k získání ochrany autorských práv. Vytvořením nové vrstvy výlučných práv navíc k autorským právům má toto ustanovení potenciál negativně ovlivnit přístup k informacím v rámci EU.

V této souvislosti vítáme návrh v §87b:

- **Mít demonstrativní definici „velmi krátkých výňatků“:** Směrnice říká, že velmi krátké výňatky jsou z tohoto nového práva osvobozeny. Krátkost je však velmi závislá na kontextu a ekosystému. Proto podporujeme, aby §87 odst. 8 bod b) byl co nejvíce významově blízký textu směrnice a nedefinoval přesnou maximální délku v rámci zákona.
- **Uplatnit všechny existující výjimky z autorských práv na toto nové právo:** Článek 15 vytváří novou vrstvu výlučných práv autorských. Tato nová práva chrání nepůvodní obsah, proto by se na ně měly vztahovat přinejmenším stejné výjimky a omezení, které platí pro původní obsah.

Kromě těchto záruk by měl zákonodárce v zájmu další nápravy negativních účinků tohoto článku zajistit také to, aby:

- **Užití prostých faktů není novým právem ovlivněno:** Bod 57 Odůvodnění objasňuje, že nové právo „*by se rovněž nemělo vztahovat na pouhá fakta uváděná v tiskových publikacích*“. Pouhá fakta jsou mimo rámec ochrany autorských práv a evropský zákonodárce objasňuje, že tomu tak má být i nadále. Toto vyjasnění je důležité, aby uživatelé mohli nadále sdílet fakta uvedená v tiskových publikacích. Proto by toto mělo být explicitně zahrnuto do textace § 87b.
- **Webové stránky, jako jsou blogy, jsou z rozsahu ochrany tohoto nového práva vyloučeny:** Bod 56 Odůvodnění upřesňuje, že nové právo se nevztahuje na „webové stránky, jako jsou blogy, které poskytují informace jako součást činnosti, která není prováděna za účelem vydávání zpráv, pod dohledem redaktora a kontrolou poskytovatele služeb.“ Věříme, že zpřesnění textace § 87b dle odůvodnění č. 56 pomůže dosáhnout rovnováhy mezi ochranou a svobodou projevu.

Článek 17 - Nová pravidla odpovědnosti pro platformy zobrazující obsah vytvářený uživateli

Článek 17 mění pravidla odpovědnosti pro většinu komerčních platforem pro sdílení obsahu online. Nově budou sami považováni za „sdílející“ obsah nahraný jejich uživateli. V důsledku toho jsou přímo odpovědní za veškerý nahraný obsah porušující autorská práva. To znamená, že si možná budou muset licencovat veškerý obsah dostupný na jejich platformách nebo využívat technologie automatického rozpoznávání obsahu k filtrování všech nahrávek od uživatelů za účelem odhalení potenciální porušení práv. To může vést k významnému omezení svobody projevu uživatelů, protože ne každý chráněný obsah nahraný uživateli je licencovatelný a na druhou stranu automatické filtry nemohou rozpoznat mnoho zcela legálních užití chráněného obsahu (např. v případě parodie).

Jako organizace bránící práva občanů a uživatelů v online prostředí, žádáme vnitrostátní zákonodárce, aby před implementací tohoto ustanovení počkali na pokyny poskytnuté Evropskou komisí ohledně provádění článku 17. Dále navrhuje vnitrostátnímu zákonodárci, aby do transpozice tohoto článku zahrnul následující opatření:

- **Zaměřit se na definici poskytovatelů služeb podle článku 17.** Navrhovaná definice poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online (PSSOO) v § 46 není uspokojivá. Definice platform, na které se vztahuje článek 17, by měla být zacílena co nejpřesněji, aby se předešlo zbytečné regulační zátěži a právní nejistotě pro platformy, které nikdy nebyly zamýšlenými cíli článku 17. Odůvodnění 62 a 63 by měly být do promítnuty do definice PSSOO, včetně kritéria *“hraní důležité úlohy na trhu online obsahu tím, že soutěží s ostatními online službami poskytujícími obsah, jako jsou služby audiovizuálního online přenosu, pro stejné cílové skupiny”*.
- **Usnadnit udělování povolení.** Stávající návrh neobsahuje žádný mechanismus, který by usnadňoval udělování povolení platformám. Vzhledem k tomu, že pokud se platformy budou opírat o filtry, budou práva uživatelů vystavena většímu riziku, než kdyby získaly povolení ke sdílení obsahu nahrávaného svými uživateli, měl by vnitrostátní zákonodárce plně prozkoumat právní mechanismy pro udělování těchto oprávnění a omezit, pokud je to možné, aplikace filtračních technologií. Mezi tyto mechanismy patří: a) omezení povahy práva v čl. 17 odst. 1 jeho (částečnou) transformací na kompenzovanou nebo placenou výjimku či omezení, případně na záložní povolovací mechanismus při neexistenci smluvního povolení, jako původně navrhovalo Německo; a (b) zavedení povinné kolektivní správy pro určité druhy materiálů.
- **Vytvořit standardy pro hodnocení „přiměřeného úsilí k získání povolení“.** Navrhovaný § 47 nevytváří standardy vynaložení přiměřeného úsilí k získání povolení. Přirozeně by standard měl záviset na přijatém modelu autorizace (jak je popsáno v předchozím bodě).
- V každém případě by měl zákonodárce po platformách vyžadovat, aby proaktivně požadovaly povolení pouze od kolektivních správců nebo nejvýše od nositelů práv (nebo jejich zástupců), (i) kteří reprezentují široký katalog děl nebo jiných předmětů ochrany, a to (ii) za předpokladu, že takový typ obsahu převládá na webových stránkách poskytovatele služeb (iii) a dále za předpokladu, že uvedené nositele práv lze snadno identifikovat a najít.
- Pokud nositelé práv odmítnou udělit povolení za rozumných podmínek nebo nereagují na žádost, mělo by to být považováno za splnění povinnosti vynaložit přiměřené úsilí k získání povolení.
- Posouzení toho, zda poskytovatel služeb splnil svou povinnost vyvinout přiměřené úsilí k získání povolení, pokud přijme nebo odmítne uzavřít licenční smlouvu, by mělo záviset na tom, zda jsou podmínky smlouvy spravedlivé a udržují přiměřenou rovnováhu mezi oběma stranami, nebo nikoliv.
- **Nepožadovat používání konkrétní technologie.** Podporujeme navrhovaný § 47 odst. 1 písm. b), který provádí čl. 17 odst. 4, a to v rozsahu, ve kterém nevynucuje používání konkrétní technologie ani neukládá poskytovatelům služeb žádná konkrétní technologická řešení s cílem prokázat nejlepší úsilí k zabránění dostupnosti shodného obsahu.
- **Zakázat obecné monitorování.** Vnitrostátní právní předpisy by měly provádět čl. 17 odst. 8 první větu a vyžadovat, aby z článku 17 nevyplývala obecná povinnost poskytovatelů služeb k

monitorování. Toto kritérium poskytuje výchozí bod při posuzování vhodnosti technických zásahů k dosažení souladu s čl. 17 odst. 4. Technologie, které vyžadují prověření veškerého obsahu nahraného na platformu, proto nesplňují standard přiměřeného úsilí.

- **Navrhnout praktický mechanismus pro sladění čl. 17 odst. 4 a čl. 17 odst. 7.** Ustanovení čl. 17 odst. 4 písm. b) podléhají povinnosti vnitrostátního zákonodárce v čl. 17 odst. 7 zajistit, aby legitimní užití zůstala nedotčena spoluprací poskytovatelů služeb s nositeli práv. Doslovné provedení znění směrnice, jak se v současné době navrhuje, nicméně vyžaduje, aby PSSOO blokovaly obsah a zároveň respektovaly práva uživatelů, aniž by poskytly mechanismus, který těmto abstraktním požadavkům poskytne praktický význam; tento přístup nicméně nestačí ke splnění této povinnosti.

Vnitrostátní zákonodárce je povinen sladit protichůdné požadavky na filtrování obsahu porušujícího práva (čl. 17 odst. 4) a zajištění, aby nedocházelo k odfiltrování legálního obsahu (čl. 17 odst. 7). Při hledání této rovnováhy musí vnitrostátní zákonodárce vzít v úvahu, že Komise ve své cílené konzultaci ohledně pokynů podle článku 17 jasně uvedla, že „*nestačí [...] pouze obnovit legitimní obsah ex post*“ a že na jednání SDEU ve věci C-401/19 Komise i Rada tvrdily, že požadavek nebránit dostupnosti legitimních nahrávek má přednost před požadavkem vyvinout přiměřené úsilí k zabránění dostupnosti děl, která nositelé práv chtějí držet mimo platformu.

Zajištění toho, aby legitimní obsah zůstal nahraný, dokud nebude dokončen lidský přezkum, má zásadní význam pro ochranu svobody projevu a svobody šíření informací. Platformy proto mohou nasadit technologie automatického rozpoznávání obsahu, pouze pokud jejich použití nevede k odstranění legitimního obsahu. To vyžaduje, aby platformy zvážily legitimní užití při nahrávání obsahu a poskytly uživatelům v jiných případech, než je zjevné porušení, možnost změnit všechny automatizované akce, než dojde k blokování/odebrání obsahu. V této souvislosti by jako první příklad mohl posloužit návrh 51 předních evropských vědců zabývajících se autorským právem s názvem „[Zachování uživatelských svobod při provádění článku 17 směrnice o autorských právech na jednotném digitálním trhu](#)“.

Dále podotýkáme, že za účelem ochrany užití volně licencovaných děl a děl volných před neoprávněnými nebo škodlivými vlastnickými nároky třetích stran musí mít uživatelé možnost identifikovat (předem označit) použití takových děl před nahráním. Vzhledem k tomu, že legálnost použití děl s otevřenou licencí a děl volných se odvozuje od jejich stavu (a nikoli od konkrétních okolností jejich použití), musí existovat způsob, jak uživatelé, kteří nahrávají, mohou zajistit, aby nahrávaný obsah obsahující známá díla s otevřenou licencí či díla volná nebylo možné automaticky zablokovat.

- **Vyžadovat, aby platformy zveřejňovaly zprávy o transparentnosti svých postupů.** Mělo by se vyžadovat, aby platformy zveřejňovaly veřejné zprávy o fungování svých postupů s ohledem na čl. 17 odst. 4 prostřednictvím pravidelných zpráv o transparentnosti. Aby uživatelé a tvůrci politik mohli pochopit dopad uplatňování článku 17 na svobodu projevu uživatelů a identifikovat případy strukturálního blokování, měli by poskytovatelé služeb zveřejňovat tyto informace: a) technické parametry používané za účelem rozlišení mezi porušením a oprávněně nahrávaným obsahem, (b) množství nahrávaného obsahu, který byl zablokován v důsledku toho, že byl označen jako „protiprávní“, (c) množství zablokovaného obsahu, u kterého uživatelé, kteří jej nahráli, zablokování zpochybnili a výsledek revize; (d) počet těchto sporů, které byly postoupeny mechanismu mimosoudního řešení stížností a nápravy, a výsledek těchto řízení; (e) počet nahraných souborů, které celé či zčásti odpovídají informacím poskytnutým nositeli práv, a které byly označeny jako „pravděpodobně legitimní“; (f) množství „pravděpodobně legitimního“ obsahu, u kterého nahrávající uživatelé zpochybnili

protiprávní povahu nahrávání a výsledek přezkoumání; (g) počet těchto sporů, které byly postoupeny mechanismu mimosoudního řešení stížností a nápravy, a výsledek těchto řízení; (h) počet žádostí o odstranění přijatých v rámci čl. 17 odst. 4 písm. c) (absolutně a jako podíl všech nahraných souborů) a počet vyřízených žádostí o odstranění; (i) počet úspěšných žádostí o odstranění napadených uživateli, kteří obsah nahráli, a výsledek přezkoumání; (j) počet těchto sporů, které byly postoupeny mechanismu mimosoudního vyřizování stížností a nápravy, a výsledek těchto řízení.

- **Umožnit organizacím uživatelů zpochybnit technické parametry.** Zákonodárci by měli uživatelům a organizacím uživatelů umožnit jednat proti platformám, které opakovaně odstraňují nebo blokuji legitimní obsah, a dát soudním orgánům pravomoc nařídít změny parametrů, které vedou ke strukturálnímu blokování.
- **Požadovat, aby byly nároky na vlastnictví činěny prostřednictvím centralizované databáze.** Zákonodárci by měli požadovat, aby všechny nároky na vlastnictví učiněné v souvislosti s opatřeními požadovanými v článku 17 byly plně transparentní, aby umožňovaly veřejnou kontrolu (ideálně v centralizované databázi), usnadňovaly ověřování těchto nároků na vlastnictví a zabraňovaly neoprávněnému odebrání nebo blokování nositeli práv, kteří tvrdí, že vlastní díla, která nevládní. Od platform by mělo být vyžadováno, aby před přijetím opatření k plnění svých povinností podle čl. 17 odst. 4 písm. b) zkontrolovaly nezbytné a relevantní informace, které dostávají, proti obsahu tohoto seznamu oprávněných.
- **Chránit uživatelská práva během postupů zastavení šíření a odstavení.** Zákonodárci by měli stanovit povinnost platform odstranit uživateli nahraný obsah na základě oznámení a žádosti o odstranění obsahu podle čl. 17 odst. 4 písm. c) pouze pokud je uvedená žádost dostatečně opodstatněná a je zjevná protiprávní povaha užití.

Dostatečně odůvodněné oznámení podle čl. 17 odst. 4 písm. c) by mělo obsahovat minimálně: totožnost a kontaktní údaje oznamovatele; podrobný rozpis a umístění oznámeného obsahu, včetně konkrétních URL; důkaz, že oznamovatel je oprávněným nositelem práv k oznámenému obsahu nebo jeho zástupcem; důvody, pro které by podle názoru oznamovatele měl poskytovatel služeb znemožnit přístup/odebrat oznámený obsah, včetně případných důvodů, proč podle názoru oznamovatele není použití oznámeného obsahu pokryto výjimkami, omezeními a jinými důvody obrany, které má k dispozici uživatel nahrávající obsah podle platných zákonů; souhlas nositele práv se zpracováním jeho osobních údajů v rozsahu požadovaném oznamovacím postupem a mechanismem stížnosti a nápravy; prohlášení o dobré víře.

Poskytovatelé služeb musí informovat uživatele, který nahrál obsah, o jakémkoli odstranění či znepřístupnění provedeném podle čl. 17 odst. 4 písm. c), přičemž toto oznámení musí obsahovat důvody uvedené držitelem práv v oznámení. Oznámení by mělo také obsahovat pokyny, jak může uživatel, který obsah nahrál, napadnout odstranění či znepřístupnění prostřednictvím mechanismu pro podávání stížností a nápravu v rámci platformy.

Pokud jde o mechanismus zdržení zavedený druhou částí čl. 17 odst. 4 písm. c), měla by se tato povinnost vztahovat pouze na stejná konkrétní užití oznámeného obsahu, která vyvolala původní odstranění či znepřístupnění. Následné použití oznámeného obsahu v různých kontextech (včetně použití různých částí oznámeného obsahu) je třeba znovu posoudit a nesmí být blokováno v rámci povinnosti odstranění či znepřístupnění obsahu.

- **Zneužití sankcí.** Zákonodárci by měli zahrnout sankce, konkrétně sankce za činění neopodstatněných vlastnických nároků k obsahu, aby se předcházelo zneužívání

mechanismu spolupráce stanoveného v článku 17. Tyto sankce by se měly zaměřit zejména na nároky činěné ve zlé víře a opakované nedbalostní zneužití nároků. V této souvislosti by jako příklad mohl posloužit návrh na diskusi německého Ministerstva spravedlnosti (§ 19).